Dosar nr.2i-294-1/20

H O T Ă R Î R E
Î N N U M E L E L E G I I
Dispozitivul hotărârii pronunţat public la 29 octombrie 2024 în mun. Chişinău
Hotărârea integrală întocmită la 08 noiembrie 2024

Judecătoria Chişinău (sediul Central)
În componenţa:
Preşedintele şedinţei, judecător Gheorghe MÎȚU
Grefier Alvina GRAUR

Cu participarea:
Reprezentantului reclamantului Serviciul Fiscal de Stat – *****
În lipsa:
Pîrîtei – *****, legal citată

Examinînd în ședința de judecată publică cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Serviciul Fiscal de Stat către ***** privind atragerea la răspundere subsidiară a membrului organelor de conducere al debitorului insolvabil S.R.L. ”Conproiect”,

A C O N S T A T A T:

Argumentele participanţilor la proces.

La 22.02.2024 Serviciul Fiscal de Stat a înaintat cerere de chemare în judecată către ***** privind atragerea la răspundere subsidiară a membrului organelor de conducere al debitorului insolvabil S.R.L. ”Conproiect” prin încasarea din contul pîrîtei a sumei creanței sale validate conform tabelului definitiv al creanțelor în mărime de 714 360,84 lei.

În motivarea cererii s-a indicat că față de S.R.L. ”Conproiect” a fost intentat proces de insolvabilitate, iar în cadrul administrării întreprinderii lichidatorul a constatat insuficienţa masei debitoare pentru executarea integrală a creanţelor tuturor creditorilor.

Creditorul Serviciul Fiscal de Stat și-a validat creanțele față de S.R.L. ”Conproiect” în sumă totală de 714 360,84 lei, dintre care suma de 380 888,24 lei la categoria creanțelor chirografare de rangul III, iar suma de 333 472,60 lei la categoria creanțelor chirografare de rangul VI.

Pîrîta ***** deținea funcția de administrator al S.R.L. ”Conproiect” la data intentării procesului de insolvabilitate, fiind în același timp și unic asociat.

În drept a făcut trimitere la prevederile art. art. 247, 248, alin. (1), lit. h) din Legea insolvabilității și a solicitat admiterea acțiunii, încasarea din contul pîrîtei ***** a sumei creanțelor validate a creditorului Serviciul Fiscal de Stat conform tabelului definitiv al creanțelor în mărime totală de 714 360,84 lei.

În ședința de judecată reprezentantul reclamantului Serviciul Fiscal de Stat – ***** a susținut cererea înaintată, solicitînd admiterea acesteia.

În ședința de judecată pîrîta ***** nu s-a prezentat, deși a fost legal citată prin raportare la prevederile art. 22, alin. (4), lit. b), alin. (9) și art. 38, alin. (1) Cod civil (f.d. 28-29), astfel încît, în temeiul art. 206, alin. (3) CPC, s-a dispus examinarea cauzei în lipsa sa.

Aprecierea instanţei.

Audiind explicaţiile participanților la proces și examinând materialele dosarului, instanţa de insolvabilitate consideră necesar de a respinge cererea de chemare în judecată, reieșind din următoarele considerente.

Din prevederile art. 1, alin. (1), 9, alin. (2), lit. f), 15, 16, lit. b) și g), 19 și 1998 Cod civil rezultă un principiu care corespunde unor cerințe de etică și echitate socială, cît și unor cerințe ale securității juridice: principiul răspunderii juridice pentru fapte ilicite cauzatoare de prejudicii, esența căruia constă în aceea că orice faptă a unei persoane, care cauzează altuia un prejudiciu, obligă pe acela din a cărui culpă s-a cauzat, a-l repara integral.

Astfel, conform art. 1 alin. (1) Cod Civil al RM, rezultă că legislaţia civilă este întemeiată pe recunoaşterea egalităţii participanţilor la raporturile reglementate de ea, protecția vieții intime, private și de familie, recunoașterea inviolabilităţii proprietăţii, a libertăţii contractuale, protecția bunei-credințe, protecția consumatorului, recunoașterea inadmisibilităţii imixtiunii în afacerile private, necesităţii de realizare liberă a drepturilor civile, *de garantare a restabilirii persoanei în drepturile în care a fost lezată* (s.i.) şi de apărare a lor de către organele de jurisdicție competente.

La fel, din prevederile art. 9 alin. (2), lit. f) Cod Civil al RM rezultă că, drepturile şi obligaţiile civile apar în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane.

Din prevederile art. 15 alin. (1) Cod Civil al RM rezultă că, apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară, iar din prevederile art. 16, lit. g) Cod Civil al RM rezultă că, una din metodele de apărare a drepturilor subiective civile este repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial.

În acest sens, art. 19 alin. (1) Cod Civil al RM prevede că, în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel.

Și art. 776 Cod Civil al RM prevede că, obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.

Din prevederile art. 1998 alin. (1) Cod Civil al RM rezultă că, cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.

Astfel, este incontestabil faptul că drepturile şi obligaţiile civile apar în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane.

Din ansamblul prevederilor legale menționate mai sus rezultă că pentru angajarea răspunderii civile delictuale se cer a fi întrunite cumulativ următoarele condiții, și anume:

a) Existența unui prejudiciu;
b) Existența unei fapte ilicite;
c) Existența unui raport de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu;
d) Existența vinovăției celui ce a cauzat prejudiciul.

Din prevederile art. 247 din Legea insolvabilității rezultă:

(1) În sensul prezentei legi, membri ai organelor de conducere ale debitorului pot fi: debitorul persoană fizică ce desfăşoară activitate individuală de întreprinzător, fondatorul întreprinderii individuale sau al gospodăriei ţărăneşti (de fermier), administratorii societăţilor comerciale, membrii organelor executive, membrii consiliilor de supraveghere (de observatori), lichidatorii şi membrii comisiilor de lichidare, contabilii.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică persoanelor care deţineau funcţiile respective la data intentării procesului de insolvabilitate, precum şi celor care au deţinut aceste funcţii pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului.

Astfel, legiuitorul a inclus în categoria „membrilor organelor de conducere" ale debitorului insolvabil persoane cu răspundere patrimonială diferită și cu capacitate diferită de a influența activitatea insolvabilului.

Instanța de judecată apreciază că răspunderea juridică civilă a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil reglementată de art. 247, 248 din Legea insolvabilității, are o natură delictuală, antrenîndu-se pentru faptele expres prevăzute de lege (art. 248, alin. (1), lit. a)-i) + art. 27, alin. (4) din Legea insolvabilității) și își are fundamentul juridic în prevederile art. 184, alin. (2) Cod civil din care rezultă că membrul persoanei juridice nu răspunde pentru obligaţiile persoanei juridice, iar persoana juridică nu răspunde pentru obligaţiile membrului, *cu excepţiile stabilite de lege* (s.i.) sau de actul de constituire. Prin urmare, în Legea insolvabilității se reglementează excepțiile de la regula de drept comun conform căreia membrul persoanei juridice nu răspunde pentru obligaţiile persoanei juridice.

Angajarea răspunderii civile delictuale, în general, presupune întrunirea anumitor *condiții generale* menționate mai sus (prejudiciul, fapta ilicită, raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciu, vinovăția).

Ca principiu de bază, instanța de judecată apreciază, că aceste *condiții generale* trebuie să fie prezente și în cazul angajării răspunderii subsidiare a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil.

Totodată, pe lîngă aceste condiții generale, ale răspunderii civile și cumulativ cu acestea, pentru angajarea răspunderii subsidiare a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil, este necesar să fie îndeplinite și anumite *condiții speciale*, prevăzute de art. 248, alin. (1) din Legea insolvabilității.

Din prevederile art. 248, alin. (1) din Legea insolvabilității rezultă: dacă în cadrul procesului sînt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariţia stării de insolvabilitate a debitorului, la cererea administratorului insolvabilităţii/lichidatorului instanţa de insolvabilitate poate dispune ca *o parte* (s.i.) din datoriile debitorului insolvabil să fie suportate de membrii organelor lui de conducere şi/sau de supraveghere, precum şi de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvabilitatea prin una dintre următoarele acţiuni:

a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal;

b) desfăşurarea unei activităţi comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului;

c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului şi/sau deturnarea (ascunderea) unei părţi din activul debitorului;

d) procurarea de fonduri pentru debitor la preţuri exagerate;

e) ţinerea unei contabilităţi fictive sau contrare prevederilor legii, precum şi contribuirea la dispariţia documentelor contabile, a documentelor de constituire;

f) dispunerea continuării unei activităţi a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată;

g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăţilor, de a se plăti cu preferinţă unui creditor în dauna celorlalţi creditori;

h) nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14;

i) comiterea altor acţiuni care au adus daune proprietăţii debitorului.

Astfel, existența a cel puțin uneia dintre aceste condiții speciale, menționate la art. 248, alin. (1), lit. a)-i) din Legea insolvabilității alături de condițiile generale ale răspunderii civile menționate mai sus, generează un raport juridic civil de natură delictuală, care se caracterizează sub aspectul conținutului său, în dreptul administratorului insolvabilității/lichidatorului de a pretinde de la membrii organelor de conducere a debitorului insolvabil precum și de la orice altă persoană să suporte o parte din datoriile debitorului insolvabil, dacă aceștea au cauzat insolvabilitatea debitorului prin una dintre acţiunile prevăzute de art. 248, alin. (1), lit. a)-i) din Legea insolvabilității.

Pe lîngă aceste condiții generale și speciale ale răspunderii civile delictuale și cumulativ cu acestea, pentru angajarea răspunderii subsidiare a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil, este necesar ca aceste persoane să fi deținut calitatea de membru al organelor de conducere a debitorului insolvabil în sensul specificat la art. 247, alin. (1) din Legea insolvabilității la data intentării procesului de insolvabilitate sau pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului.

Aceasta, însă, este regula generală, de la care se admit excepții, legiuitorul menționînd în textul art. 248, alin. (1) din Legea insolvabilității cu referire la subiecții de drept pasibili să fie atrași la răspundere subsidiară sintagma ”precum și de orice altă persoană”, condiția de bază fiind ca între acțiunile ilicite imputabile membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil sau oricărei alte persoane și cauzarea stării de insolvabilitate a debitorului să existe o legătură cauzală directă.

Astfel, din prevederile art. 247, alin. (2) din Legea insolvabilității rezultă că prevederile alin. (1) se aplică persoanelor care deţineau funcţiile respective la data intentării procesului de insolvabilitate, precum şi celor care au deţinut aceste funcţii pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului.

Conform Informației despre contribuabilul SRL ”Conproiect” anexată la materialele cauzei (f.d. 15-16) și Extrasului din Registrul de Stat al Persoanelor Juridice (f.d. 8), ***** a exercitat funcția de administrator, fiind și unicul asociat al SRL ”Conproiect”, cu o parte socială de 100% din capitalul social, astfel încît prin raportare la prevederile art. 247, alin. (1) din Legea insolvabilității, aceasta deținea statut de membru al organelor de conducere al debitorului insolvabil, reieșind din calitatea sa de administrator al SRL ”Conproiect”.

Nu același lucru, însă, se poate afirma despre pîrîta *****, reieșind din statutul său de unic asociat al SRL ”Conproiect” la data intentării procesului de insolvabilitate.

Legiuitorul nu a inclus în lista membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil asociații unei societăți comerciale. În această categorie se includ doar debitorul persoană fizică ce desfăşoară activitate individuală de întreprinzător, fondatorul *întreprinderii individuale* sau al *gospodăriei ţărăneşti* (de fermier) (s.i.), administratorii societăţilor comerciale, membrii organelor executive, membrii consiliilor de supraveghere (de observatori), lichidatorii şi membrii comisiilor de lichidare, contabilii.

Unde legea nu distinge, nici interpretul nu poate să o facă[1]. Deci, dacă legiuitorul nu a inclus asociații unei societăți comerciale în lista membrilor organelor de conducere ale debitorului

---

[1] Principiu de interpretare a legii, consacrat prin adagiul latin: ”*Ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*”, de esența căruia constă faptul că generalitatea formulării unui text legal conduce la generalitatea aplicării lui, fără a se introduce distincţii pe care textul respectiv nu le conţine.

insolvabil, este inadmisibilă interpretarea extensivă a acestei prevederi legale și de a include asociații unei societăți comerciale în lista respectivă.

Prin urmare, în privința calității pîrîtei ***** de unic asociat al SRL ”Conproiect”, instanța de judecată va examina cauza, reieșind din faptul că în conformitate cu art. 248, alin. (1) din Legea insolvabilității și orice alte persoane care au cauzat insolvabilitatea prin una dintre acţiunile prevăzute la art. 248, alin. (1), lit. a)-i) pot fi atrase la răspundere subsidiară.

Deci, la caz este întrunită premisa generală de angajare a răspunderii subsidiare a pîrîtei *****, stabilindu-se cert că acesta deținea statut de membru al organelor de conducere ale debitorului insolvabil în ultimele 24 luni anterioare intentării procesului de insolvabilitate, reieșind din calitatea sa de administrator al SRL ”Pacific Pay Information”.

Însă, această premisă generală prin sine însăși nu este suficientă pentru a atrage la răspundere civilă delictuală subsidiară un membru al organelor de conducere ale debitorului insolvabil, fiind necesar să fie întrunite *condițiile generale* de angajare a răspunderii civile delictuale (fapta ilicită, prejudiciu, raport de cauzalitate și vinovăție), și cumulativ cu acestea, pentru angajarea răspunderii subsidiare a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil, este necesar să fie îndeplinită cel puțin una din *condițiile speciale* de angajare a răspunderii civile delictuale, prevăzute de art. 248, alin. (1) din Legea insolvabilității.

La examinarea chestiunii privind atragerea la răspundere subsidiară a pîrîtei, instanța de judecată se va conduce de prevederile art. 1998, alin. (2) Cod civil, din care rezultă că prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăţie se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege și de prevederile art. 1998, alin. (3) Cod civil, din care rezultă că o altă persoană decît autorul prejudiciului este obligată să repare prejudiciul numai în cazurile expres prevăzute de lege.

La fel, instanța de judecată se va conduce și de prevederile art. 240, alin. (3) CPC, din care rezultă că instanța de judecată adoptă hotărîrea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant și art. 118, alin. (1) CPC din care rezultă că fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Din cuprinsul cererii de chemare în judecată rezultă că reclamantul Serviciul Fiscal de Stat a invocat ca temei de atragere la răspundere subsidiară prevederile art. 247, 248, alin. (1), lit. h) din Legea insolvabilității.

Astfel, instanța de judecată va reieși la examinarea cauzei din temeiurile de drept invocate de reclamantul Serviciul Fiscal de Stat în cererea sa.

Cu referire la temeiul de atragere la răspundere subsidiară prevăzut de *art. 248, alin. (1), lit. h)* din Legea insolvabilității invocat de reprezentantul reclamantului, instanța de judecată relevă următoarele.

Temeiul prevăzut de art. 248, alin. (1), lit. h) din Legea insolvabilității poate fi imputat doar administratorului societății cu răspundere limitată, pornind de la premisa că reieșind din prevederile art. 177, alin. (1) Cod civil persoana juridică își exercită, de la data constituirii, drepturile și își execută obligațiile prin administrator, art. 69, alin. (1) din Legea privind societăţile cu răspundere limitată nr. 135 din 14.06.2007 care prevede că societatea trebuie să aibă unul sau mai mulţi administratori, care administrează societatea şi o reprezintă, precum și prevederile art. 72, alin. (7) din Legea privind societăţile cu răspundere limitată nr. 135 din 14.06.2007, din care rezultă că în cazul apariţiei indiciilor de insolvabilitate, *administratorul* (s.i.) este obligat să depună imediat, dar nu mai tîrziu decît la expirarea unei luni, cerere introductivă de intentare a procesului de insolvabilitate dacă asociaţii nu vor acoperi pierderile.

Corespunzător, din cercul subiecților prevăzuți de art. 247, alin. (1) din Legea insolvabilității, faptul nedepunerii cererii introductive în termenul prevăzut de art. 14, alin. (3) și art. art. 72, alin.

(7) din Legea privind societăţile cu răspundere limitată, prevăzut ca temei de atragere la răspundere subsidiară în art. 248, alin. (1), lit. h) din Legea insolvabilității, îi poate fi imputat doar administratorului unei societăți cu răspundere limitată, și nicidecum altor categorii de membri ai organelor de conducere a debitorului insolvabil.

Conform art. 14, alin. (3) din Legea insolvabilității, debitorul este obligat să depună cererea introductivă imediat, dar nu mai târziu de expirarea a 30 de zile calendaristice din data survenirii temeiurilor indicate în prezentul articol la alin. (2) și la art. 10 alin. (2), iar conform alin. (4) al aceluiași articol dacă debitorul nu depune cererea introductivă în cazurile și în termenul prevăzut în prezentul articol, persoana care, în conformitate cu legislația în vigoare, are dreptul de a reprezenta debitorul, asociații cu răspundere nelimitată și lichidatorul debitorului răspund subsidiar în fața creditorilor pentru obligațiile apărute după expirarea termenului prevăzut la alin. (3).

Instanța de insolvabilitate relevă că inacțiunea prevăzută de art. 248, alin. (1), lit. h) din Legea insolvabilității, adică nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14, spre deosebire de celelalte temeiuri, prevăzute în art. 248, alin. (1) din Legea insolvabilității, are specificul său și anume:

- inacțiunile prevăzute la acest articol nu duc la apariția stării de insolvabilitate, or, anume apariția acestei stări de insolvabilitate îl obligă pe administratorul societății comerciale să depună cerere introductivă;
- nedepunerea cererii introductive, duce la încasarea doar a obligațiilor, apărute după expirarea termenului prevăzut la art. 14, alin. (3) din Legea insolvabilității, neavând relevanță suma creanțelor validate în cadrul procesului de insolvabilitate. Corespunzător, pentru atragerea la răspundere subsidiară prin prisma acestui articol, urma a fi stabilită data survenirii stării de insolvabilitate, termenul limită de depunere a cererii introductive, obligațiile, apărute după expirarea acestui termen.

La caz, reprezentantul reclamantului a invocat prevederile acestui articol fără a concretiza aceste date, care însă sunt de o importanță majoră în vederea stabilirii premiselor și condițiilor de atragere la răspundere subsidiară în temeiul art. 248, alin. (1), lit. h) din Legea insolvabilității.

Nu ține de competența instanței de insolvabilitate de a stabili aceste date de sine stătător, în baza probelor anexate, aceasta fiind obligația administratorului insolvabilității sau lichidatorului, după caz, instanța de judecată examinînd cauza prin prisma prevederilor art. 240, alin. (3) CPC și în baza probelor anexate la materialele dosarului.

La materialele dosarului nu au fost anexate nici un fel de probe din care ar rezulta cert data la care a survenit starea de insolvabilitate a SRL ”Conproiect”, iar instanța de judecată nu poate să-și bazeze hotărîrea sa pe presupunerile reclamatului, care nu sunt confirmate prin nici un fel de mijloace de probă, ci doar pe fapte cert stabilite în procesul examinării cauzei, confirmate prin probe admisibile și pertinente.

Faptele constatate în Decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 166 din 18.04.2014 asupra cazului de încălcare a legislației comisă de către SRL ”Conproiect”, ce se referă la neprezentarea informației veridice cu privire la sediul întreprinderii nu au nici o legătură cauzală cu temeiul de atragere la răspundere subsidiară invocat de reclamant în cererea sa de chemare în judecată, iar decizia respectivă prin sine însăși nu este susceptibilă să demonstreze incapacitatea de plată a societăţii comerciale prin raportare la o data calendaristică determinată sau cel puțin determinabilă. Survenirea temeiului general de intentarea a procesului de insolvabilitate poate fi determinat doar în coraport cu starea financiară generală a societăţii comerciale, existenţa sau

lipsa bunurilor mobile şi imobile, a rulajelor financiare pe conturile bancare deţinute, precum şi alte date care descriu tabloul patrimonial în ansamblu al debitorului la o anumită dată.

În afară de aceasta, nu s-a probat sub nici o formă legătura cauzală dintre suma pretinsă de reclamant a fi încasată în mărime de 714 360,84 lei și inacțiunea administratorului SRL ”Conproiect” de nedepunere a cererii introductive în termenul prevăzut de art. 14, alin. (3) din Legea insolvabilității, ținînd cont de specificul acestui temei de atragere la răspundere subsidiară la care s-a făcut referire mai sus.

Corespunzător, pentru atragerea la răspundere subsidiară prin prisma acestui articol, urmau a fi stabilite: data concretă la care a survenit incapacitatea de plată a debitorului SRL ”Conproiect”, obligațiile debitorului apărute după expirarea acestui termen și legătura cauzală între fapta de nedepunere a cererii introductive în termenul prevăzut de lege și aceste obligații, ceea ce nu s-a făcut de către reclamant.

Reieșind din cele expuse mai sus, instanța de judecată ajunge la concluzia că cererea de chemare în judecată este nefondată, are un vădit caracter declarativ și urmează să fie respinsă, la dosar lipsind cu desăvîrșire probe care să confirme circumstanțele de fapt la care s-a făcut referire în cererea de chemare în judecată.

În conformitate cu art. 82 CPC, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei.

Potrivit art. 98 alin. (2) CPC, în caz de respingere a acţiunii, cheltuielile de judecare a cauzei suportate de instanţă, precum şi taxa de stat, se încasează la buget de la reclamant dacă acesta nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

Din prevederile art. 85 alin. (1) lit. g) CPC rezultă că Serviciul Fiscal de Stat este scutit prin efectul legii de la plata taxei de Stat, prin urmare nu urmează a achita taxa de stat chiar dacă a pierdut procesul.

În conformitate cu art. 238-241 CPC, instanţa de judecată,

H O T Ă R Ă Ș T E:

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Serviciul Fiscal de Stat către ***** privind atragerea la răspundere subsidiară a membrului organelor de conducere al debitorului insolvabil S.R.L. ”Conproiect”.

Hotărîrea cu drept de apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 15 zile prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Central).

Președintele ședinței,
Judecătorul Gheorghe MÎȚU